

A FOGLALKOZÁSI REHABILITÁCIÓ INTÉZMÉNYRENDSZERE

SZÉCHENYI 2020

TÁRS PROJEKT
Szociális intézményi hálóhely kiváltási
szakmai koordinációs műhely kialakítása

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

A kiadványt a TÁRS Projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja állította össze 2017-ben.

A kiadvány aktualizálását szakmailag felügyelte:
Kiss Róza, TÁRS projekt szakmai vezető

Felelős kiadó: Hamvas Levente Péter, NFSZK ügyvezető

A kiadvány aktualizálása a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet szakmai támogatásával történt.

2021.

**Nemzeti Foglalkoztatási- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú
Nonprofit Kft.**

1138 Budapest, Váci út 191.
Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240
E-mail: titkarsag@nfszk.hu
Weboldal: www.nfszk.hu

TARTALOM

BEVEZETÉS	1
AZ ÁLLAMI INTÉZMÉNYRENDSZER HATÓSÁGI FELADATAI	3
AZ ÁLLAMI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTALAKULÁSA	3
A MINŐSÍTÉSI RENDSZER	5
AZ ELLÁTÁSI RENDSZER	9
FOGLALKOZÁSI REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÓK	12
AZ ÁLLAMI INTÉZMÉNYRENDSZER SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGE	12
CIVIL SZERVEZETEK ÁLTAL NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK	13
EGYÉB SZOLGÁLTATÓK	15
MUNKAADÓK	16
NYÍLT MUNKAERŐPIACI MUNKÁLTATÓK	16
Nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatást ösztönző eszközök	17
CSR tevékenység	20
AKKREDITÁLT FOGLALKOZTATÓK	20
FEJLESZTŐ FOGLALKOZTATÓK	21
KÖZFOGLALKOZTATÓK	22
SZOCIÁLIS SZÖVETKEZETEK	22
KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK AZ INTÉZMÉNYI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA	23

BEVEZETÉS

Az Európai Unió és Magyarország foglalkoztatási stratégiája kiemelten kezeli a munkaerőpiaci hátrányokkal küzdő – köztük célzottan a megváltozott munkaképességű – emberek foglalkoztathatóságának javítását. Ennek érdekében folyamatosak azok az intézkedések, amelyek a rehabilitációs foglalkoztatás és a foglalkozási rehabilitáció hatékonyságát kívánják növelni.

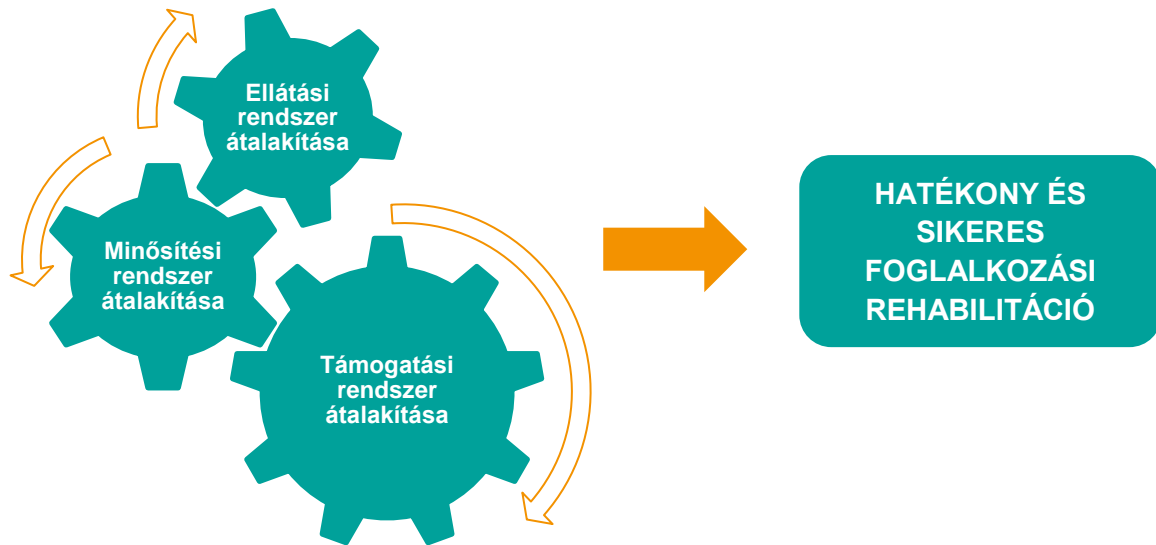
A foglalkozási rehabilitáció hazai rendszere az elmúlt évtizedekben jelentős átalakuláson ment keresztül, amely érintette nemcsak a szabályzókat, hanem a szemléletet, a minősítést, az ellátási formákat, a támogatási rendszereket és az intézményi rendszer változását is. A komplex rehabilitáció szemléletének megjelenése és gyakorlati alkalmazása új elvárásokat hozott mind az állami feladatellátás, mind pedig az államon kívüli – civil és gazdasági – szereplők vonatkozásában.

A komplex rehabilitációs folyamat alapvetően több területből áll, melyeket céljuk szerint tudunk megkülönböztetni:

- az orvosi/egészségügyi rehabilitáció az egészségi állapot helyreállítására irányul;
- a mentálhigiénés rehabilitáció a lelki egészség visszanyerésére fókuszál;
- a szociális rehabilitáció az önellátás, az önálló élet és a társadalmi életben történő részvétel támogatását célozza;
- a képzési/oktatási vagy pedagógiai rehabilitáció a szakmai képzésekre vonatkozik, de magában foglalja az egyén egészségi szempontból történő nevelését, a betegség elfogadását és az életvitel módosítását is;
- a foglalkozási rehabilitáció a munkaerőpiacra történő visszalépés elősegítésére irányul.

A foglalkozási rehabilitáció folyamatának és eszközrendszerének tervezése személyre szabott megközelítést igényel. Ennek kiinduló feltétele az egyén fejleszthető képességeire épülő munkavállalási stratégia. A változások azonban új, szükségletalapú megközelítést igényeltek nemcsak a minősítést végző orvosoktól, foglalkoztatási és szociális szakemberektől, munkaerőpiaci szolgáltatást biztosító szervezetektől, hanem a munkáltatóktól és nem utolsósorban a megváltozott munkaképességű emberektől is.

A változás első lépését az intézményi, minősítési és ellátási rendszer átalakítása jelentette, emellett megváltozott a kapcsolódó szolgáltatások és támogatások rendszere is. Az intézményrendszer változásából adódóan pedig újra kellett gondolni a foglalkozási rehabilitáció kapcsolatrendszerét is.

A rendszert érintő változások miatt esetenként nehéz az eligazodás; régi és új fogalmak gyakran még együttesen vannak jelen az emberek – olykor még a szakemberek – gondolkodásában is.

Kiadványunkban ezt az információhalmazt szeretnénk rendszerezetté, átláthatóvá tenni. Röviden bemutatjuk az intézményrendszer változásait, azt, hogy miként válhat egy ember megváltozott munkaképességű személyé, a kapcsolódó hatósági feladatokat, majd pedig bemutatjuk a foglalkozási rehabilitáció további szereplőit: a szolgáltatókat és a munkaadókat. Ez utóbbiak esetén kitérünk az ösztönző eszközökre is, melyek elősegíthetik a fogyatékos személyek munkaerőpiaci jelentésének növekedését. A kiadvány utolsó fejezetében pedig megválaszolunk néhány kérdést, amelyek olvasás közben vélhetően felmerülnek az intézményekben dolgozó szakemberekben.

Ez a tájékoztató füzet egyik eleme annak a sorozatnak, melyben a kiváltáshoz kapcsolódó foglalkoztatási és foglalkozási rehabilitációs témák kerülnek bemutatásra. Jelen kiadványban röviden bemutatott részterületeket (pl. akkreditált foglalkoztatás, fejlesztő foglalkoztatás) további füzetek részletesen ismertetik, bővítve ezzel a kiváltásban részt vevő intézmények foglalkoztatással, foglalkozási rehabilitációval kapcsolatos tudását.

A kiadványsorozat elemei, valamint a szakmai fogalmak magyarázatai hozzáférhetőek szervezetünk honlapján.

AZ ÁLLAMI INTÉZMÉNYRENDSZER HATÓSÁGI FELADATAI

A foglalkozási rehabilitáció intézményrendszerében a legfontosabb szereplő maga a megváltozott munkaképességű személy. Ebben a fejezetben először is az állami intézményrendszert érintő átalakulást ismertetjük, illetve a jelenlegi hatósági működést mutatjuk be, majd pedig azt, hogy a komplex minősítést követően milyen ellátásra szerezhetnek jogosultságot az érintettek.

AZ ÁLLAMI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTALAKULÁSA

A megváltozott munkaképességű emberek egészségkárosodásának minősítési szakértői szerve 2012-ig az Országos Orvosszakértői Intézet (OOSZI), majd ennek jogutódja az Országos Rehabilitációs és Szakértői Intézet (ORSZI), később a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) lett. A komplex rehabilitáció rendszerének 2008. évi kialakításakor az orvosszakértői területhez kapcsolódtak az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (munkaügyi központok) és az Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság foglalkozási rehabilitációhoz kötődő feladatai is. Így nemcsak tevékenységében, hanem szemléletében is komplex intézmény jött létre.

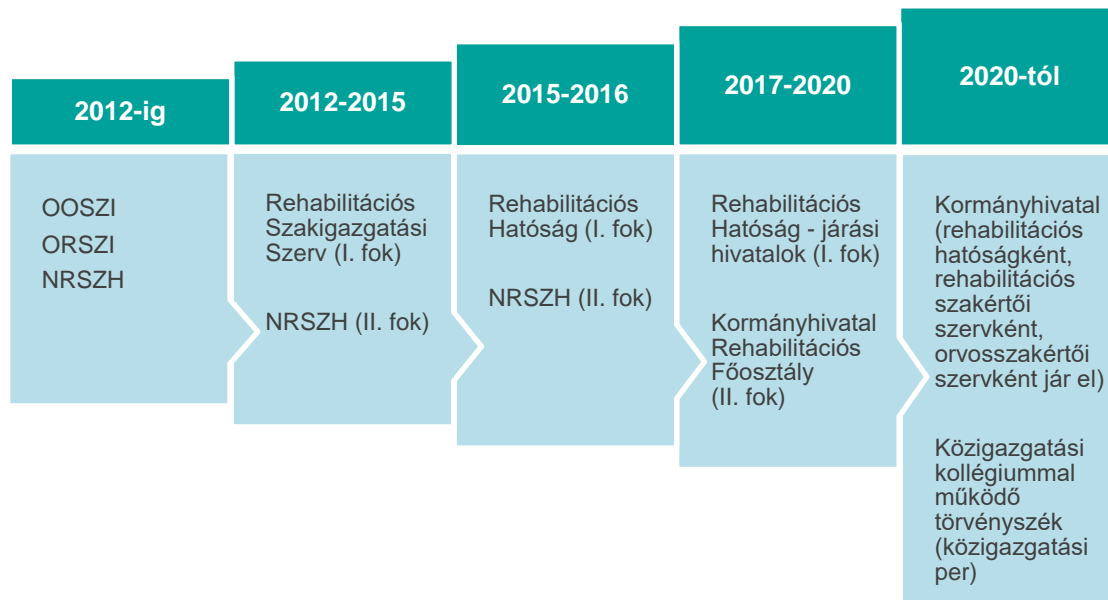
2012-ben új intézménnyel ismerkedhettünk meg, létrejött a Rehabilitációs Szakigazgatási Szerv (RSZSZ) a fővárosi és megyei kormányhivatalokban. A Kormány az elsőfokú közigazgatási hatósági eljárási feladatokra az RSZSZ-eket jelölte ki, míg az NRSZH a rehabilitációs szakigazgatási szervek szakmai irányítását végezte, valamint II. fokon járt el.

A területi államigazgatás átalakításával 2015.04.01-től az RSZSZ-ek ellátási és foglalkozási rehabilitációs osztályának feladatai szétváltak, és a kormányhivatalokon belül külön főosztályokhoz kerültek. Az elbírálási és minősítési terület egy osztályt alkotva a Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztályhoz tartozott Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztályként, míg a foglalkozási rehabilitációs ügyintézők a Foglalkoztatási Főosztály alá. E kettő alkotta az I. fokú rehabilitációs hatóságot. A szakmai irányítást az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) vette át, az NRSZH pedig a II. fokú minősítési és hatósági feladatok mellett a szakmai irányításban közreműködő szerv lett.

2017.01.01-től új fejezet indult. A megyei kormányhivatalok megyeszékhely szerinti járási hivatalai, a fővárosban pedig a Budapest Főváros Kormányhivatala III. kerületi Hivatala alatt működött tovább az I. fokon eljáró rehabilitációs hatóság. Az NRSZH jogutódlással megszűnt, a II. fokú minősítési és hatósági feladatok Budapest Főváros Kormányhivatalához kerültek, ahol újonnan létrejött a Rehabilitációs Főosztály.

2020. március 1-jétől a járási hivatalok helyett a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatban rehabilitációs hatóságként, rehabilitációs szakértői szervként és orvosszakértői szervként a kérelmező lakó- vagy tartózkodási helye szerint illetékes **megyei kormányhivatal** jár el. A rehabilitációs hatóságok illetékességi területe – Budapest Főváros Kormányhivatala illetékességének kivételével – a székhelyük szerinti megye területére terjed ki. Budapest Főváros Kormányhivatala illetékessége Budapest főváros mellett Pest megye területére is kiterjed.

2020. árpilis 1-től megszűnt a II. fokú eljárás, ami a rehabilitációs/rokkantsági ellátásokkal kapcsolatos határozatok elleni fellebbezést érinti. A rehabilitációs hatóság döntése ellen a közléstől számított 15 napon belül közigazgatási per indítható a **területileg illetékes közigazgatási kollégiummal működő törvényszéknél**. A keresetlevél a döntést hozó rehabilitációs hatósághoz nyújtható be, amelyet papír alapú beadás esetén három példányban kell előterjeszteni.

Mivel foglalkozik a rehabilitációs hatóság?

- az egészségi állapot minősítésével
- a megváltozott munkaképességű emberek ellátásainak megállapításával, folyósításával
- az egészségkárosodással kapcsolatos szakvélemények készítésével
- a munkába állítással

A rehabilitációs hatóság a *megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról* szóló 2011. évi CXCI. törvény és annak végrehajtási rendeletei alapján kérelemre, vagy a soros felülvizsgálatra várakozók esetében hivatalból indult eljárásra vizsgálja a megváltozott munkaképességet (egészségkárosodás, fogyatékos) – ehhez komplex minősítést végez. A komplex minősítés eredményéről hatósági bizonyítványt állít ki; a jogszabály által előírt biztosítási időszak megléte alapján rokkantsági ellátást, vagy rehabilitációs ellátást állapít meg. A rehabilitációs hatóság kérelemre a komplex minősítés keretében szakvéleményt ad a közlekedőképességről is.

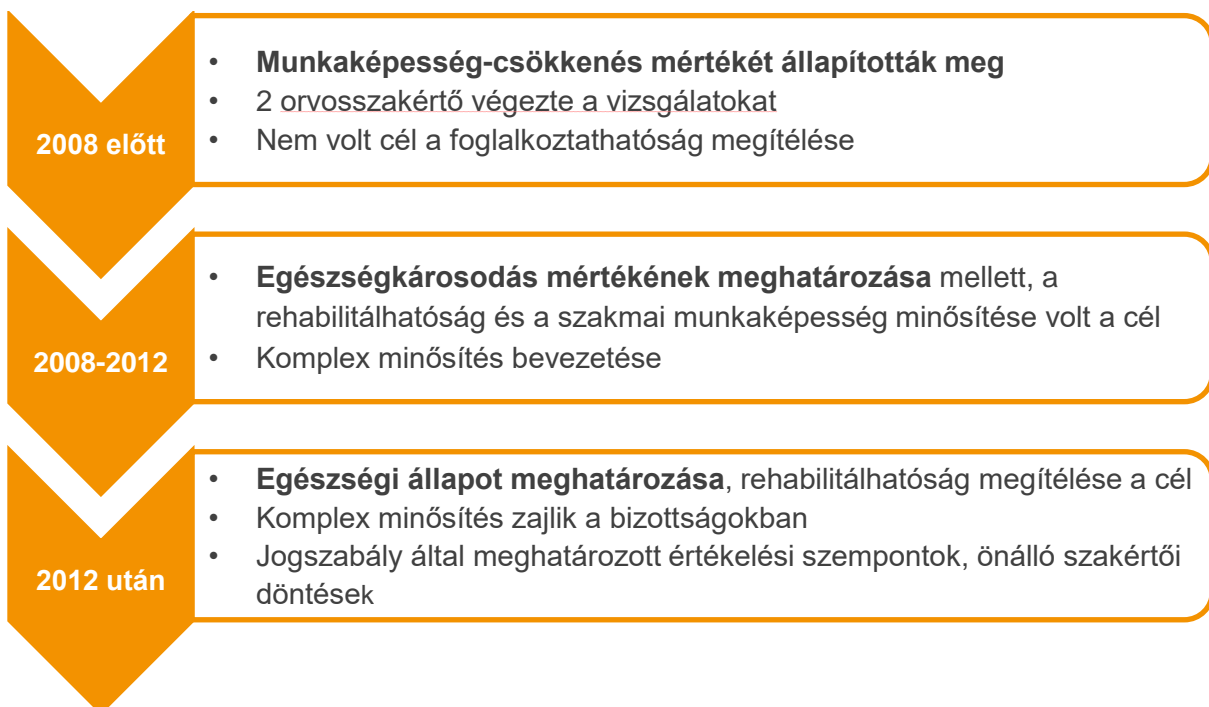
További, részletesebb információ található a www.kormanyhivatal.hu honlapon a fővárosi és megyei kormányhivatalok oldalaira lépve.

A MINŐSÍTÉSI RENDSZER

A foglalkozási rehabilitáció kiépülése az elmúlt években folyamatosan változó környezetben zajlott. A fogyatékos és az egészségkárosodott megváltozott munkaképességű emberek számára olyan új ellátó és minősítési rendszer kialakítása volt a cél, mely jobban igazodik az egészségkárosodás mértékéhez, a megmaradt képességekhez, a munkaerőpiaci esélyekhez. Így alakult ki a jelenlegi vizsgálatoknál zajló **komplex minősítés**.

A minősítés komplex jellege egyrészt abban rejlik, hogy a szakértői bizottság összességében értékeli az érintett személy funkciókárosodásait, egészségi állapotát, és kiemelt figyelmet fordít a megmaradt, fejleszthető képességekre, rehabilitációs esélyekre.

Másrészt a minősítést végző bizottság már nemcsak orvosszakértőkből áll, hanem foglalkozási és szociális szakértők is a tagjai. A minősítési rendszer – melyet sokan leszázalékolásnak neveznek – 2008 óta jelentős változáson ment keresztül.

A bizottság tagjai a minősítés során az egészségi állapotot és egyben az össz-szervezeti egészségkárosodási százalékot állapítják meg a rész-egészségkárosodások alapján. Tehát a határozatban szereplő %-os érték azt mutatja meg, hogy amennyiben egy egészséges ember egészségi állapotának minősítése 100 százalék, hozzá képest a vizsgált személy egészsége – összeadva minden betegség által okozott károsodási értéket – milyen mértékben maradt meg. (Például, a 60% egészségi állapot azt jelenti, hogy az össz-szervezeti egészségkárosodás 40%, ami több betegségből, egészségkárosodásból adódhat össze.)

Mint ahogyan korábban említettük, a komplex minősítést és komplex bizottsági vélemény elkészítését a lakhely szerint illetékes kormányhivatal rehabilitációs hatósága végzi. A komplex minősítést a lakóhely szerint illetékes kormányhivatal erre a célra rendszeresített nyomtatványán lehet kérelmezni.

A komplex bizottsági vizsgálatához szükséges

- a házi orvos által kiállított beutaló, valamint
- az egészségi állapot megállapításához szükséges összes orvosi dokumentum és a személyes iratok.

A komplex minősítés kérelmezésén kívül komplex vizsgálatra abban az esetben is sor kerülhet, ha valakit soros (azaz soron következő) vizsgálatra hívnak be, melynek időpontját általában az utolsó orvosszakértői vélemény tartalmazza év és hónap megjelölésével. Fontos tudni, hogy a minősítéssel már rendelkező személyeknél állapotváltozás esetén az ügyfél kérelmére újra lefolytatják a komplex minősítést.

Mi a komplex bizottsági vizsgálatok folyamata?

- a kérelem beadását követően értesítés érkezik a vizsgálat időpontjáról, helyszínéről, a vizsgálatához szükséges dokumentumokról
- elsőként orvosszakértői vizsgálat történik, itt kerül megállapításra az egészségi állapot, illetve az egészségkárosodás mértéke, valamint az önellátási képesség orvosszakmai szempontú megítélése, ehhez szükséges az összes – az előző orvosi vizsgálat óta keletkezett – orvosi dokumentum
- ezt a foglalkozási, illetve szociális szakértői interjú követi, ahol a rehabilitálhatóság foglalkoztatási szempontú értékelése, valamint a szociális helyzet feltérképezése zajlik
- a szakértői szerv bizottsági állásfoglalás alapján hozza meg a döntését
- a komplex bizottsági döntésről ezt követően 60 napon belül születik határozat

A **komplex minősítés végeredménye** (és egyben célja is) egy olyan személyre szabott, és több szakterület – orvosi, foglalkoztatási és szociális – értékelési szempontjait azonos hangsúllyal szerepeltető **komplex összefoglaló vélemény**, amely az érintett személy egészségi állapotát, foglalkoztatási előzményeit, munkaerőpiaci helyzetét, adottságait és korlátait, foglalkozási rehabilitációs szükségleteit, valamint a fennálló orvosi és szociális szükségleteit egyaránt figyelembe veszi.

A korábbi besorolások helyett minősítési kategóriákat alakítottak ki „A”-tól „E”-ig. A „B” és „C” kategórián belül megjelenik az 1-es és 2-es kategória aszerint, hogy a megváltozott munkaképességű személy foglalkozási rehabilitációja javasolt-e vagy sem.

MINŐSÍTÉSI KATEGÓRIÁK

A minősítés

- 60% feletti egészségi állapot
- Rehabilitáció nélkül is foglalkoztatható
- Nem minősül megváltozott munkaképességű személynek

B1 minősítés

- 51-60% közötti egészségi állapot
- Rehabilitálható, foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható

B2 minősítés

- 51-60% közötti egészségi állapot
- Egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt

C1 minősítés

- 31-50% közötti egészségi állapot
- Rehabilitálható, tartós foglalkozási rehabilitációt igényel

C2 minősítés

- 31-50% közötti egészségi állapot
- Rehabilitációja nem javasolt, egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt

D minősítés

- 1-30% közötti egészségi állapot
- Kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható
- Orvosszakmai szempontból önellátásra képes

E minősítés

- 1-30% közötti egészségi állapot
- Egészségkárosodása jelentős és orvosszakmai szempontból önellátásra nem vagy csak segítséggel képes

A következő összefoglaló táblázat segít áttekinteni a régi és az új minősítési kategóriák összefüggését. Az azonos sorokban szereplő értékek „lefedik” egymást, lényegében azonos minősítést jelentenek, még ha a százalékos értékek el is térnek egymástól.

2008 előtt	2008-2012 között	2012-től zajló minősítések	
MKCS munkaképesség csökkenés mértéke	ÖEK össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke	EÁ egészségi állapot mértéke	minősítési kategória
0-49%*	0-39%*	61-100%*	„A” minősítési kategória*
50%	40-49%	51-60%	„B1”, „B2” minősítési kategória
67%	50-69%	31-50%	„C1”, „C2” minősítési kategória
100%	70-99%	1-30%	„D” és „E” minősítési kategória

* Nem minősül megváltozott munkaképességnek.

A komplex bizottsági véleményben az egészségi állapot mértékéről (százalékban megadva), a rehabilitálhatóságról, a rehabilitáció lehetséges irányáról, a rehabilitációs szükségletekről, továbbá a rehabilitációhoz szükséges időtartamról kaphatunk információt.

Jó tudni!

2020. január 1-jétől változott a felülvizsgálat alól mentesülők köre.

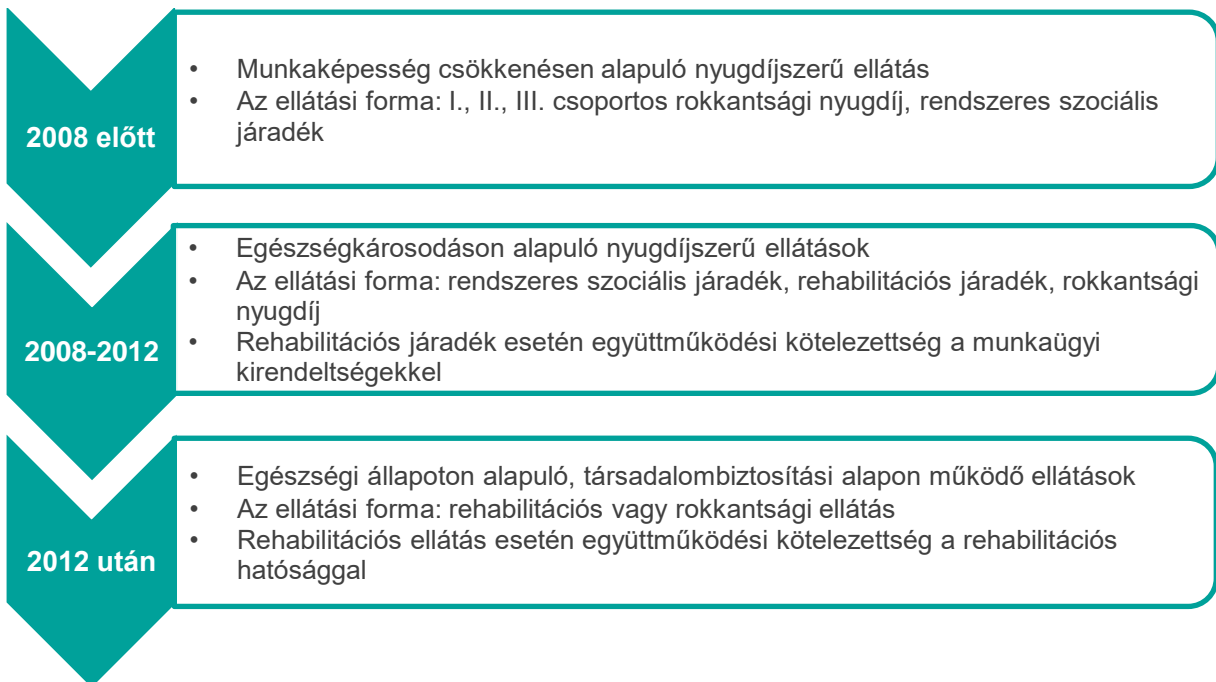
A rokkantsági ellátásban részesülők felülvizsgálatát nem kell elvégezni, ha a felülvizsgálatra meghatározott időpontban, vagy a felülvizsgálati eljárás megindításának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam a 10 évet nem haladja meg. Továbbá mentesül a felülvizsgálat alól az a rokkantsági ellátásban részesülő személy is, akinek rehabilitációja nem javasolt, mert egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes („E” minősítési csoportba tartozik).

A témához kapcsolódó tájékoztató a következő helyen található:

<https://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/>

AZ ELLÁTÁSI RENDSZER

Az ellátási rendszer is számos átalakuláson ment keresztül az elmúlt években.

Jelenleg a megváltozott munkaképességű emberek – a komplex minősítés kapcsán – az alábbi ellátásokban részesülhetnek:

- rehabilitációs ellátásban,
- rokkantsági ellátásban, vagy
- kivételes rokkantsági ellátásban.

A régen ismert pénzbeli ellátások – mint rokkantsági nyugellátás (I. II. III. csoportú rokkantság), baleseti rokkantsági nyugellátás, rendszeres szociális járadék ellátás, átmeneti járadék ellátás, bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka – megszűntek, és 2012. január 1-től mindenkit az új minősítési kategóriába soroltak át. A korábban megállapított pénzbeli ellátások addig maradnak változatlanok, míg az első komplex vizsgálat meg nem történik. Ezt követően az új egészségkárosodási százaléknak és minősítési kategóriának megfelelő összeg kerül megállapításra.

Rehabilitációs ellátásra az jogosult, aki a komplex bizottsági vizsgálat alapján rehabilitálható, B1 vagy C1 minősítést kapott.

Ebben az esetben a megváltozott munkaképességű személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködésre köteles, melynek az a célja, hogy a fogyatékos vagy egészségkárosodott ember foglalkozási rehabilitációja a különböző támogatások, illetve szolgáltatások révén eredményes lehessen.

Fontos tudni, hogy a rehabilitációs ellátás határozott időtartamra – maximum 36 hónapra – állapítható meg, meghosszabbítani nem lehet. Ha a rehabilitáció időtartama alatt a korábbi egészségi állapot nem változik vagy állapotrosszabbodás történik, akkor újabb felülvizsgálat kezdeményezhető. Ennek alapján a komplex bizottság vagy állapotromlást

állapít meg, vagy az előző minősítést és ellátást helybenhagyja. Az ellátásra való jogosultság függ a korábban szerzett biztosított idő hosszától, az ellátás összege pedig az elért keresetek átlagától.

Rokkantsági ellátást az kaphat, akinek az egészségi állapotát B2, C2, D vagy E kategóriára minősítették.

Ebben az esetben a szakértői vélemény alapján a rehabilitáció nem javasolt, így az érintett személynek nem kell együttműködést vállalni a rehabilitációs hatósággal.

Csak az orvosszakértői vélemény által meghatározott következő vizsgálati időpontra kell figyelnie, amelyre majd behívási időpontot kap.

Az többféle ok miatt is lehetséges, hogy valakinek a foglalkozási rehabilitációját a bizottság nem javasolja – pl. adódhat az egészségkárosodás jellegéből, súlyosságából, további aktív orvosi kezelés szükségességéből, de foglalkozási vagy szociális szempontok figyelembevételéből is. Szigorú és jogszabályban rögzített szakmai értékelőrendszer határozza meg ennek a szempontjait.

A rokkantsági ellátás mellett is lehet munkát vállalni, s bár a rehabilitációs hatósággal nem kötelező az együttműködés a rokkantsági ellátásban részesülő személy számára, a sikeres elhelyezkedés érdekében kezdeményezheti ezt az érintett.

A minősítési kategóriák meghatározásait, az alkalmazandó szempontrendszereket, a pénzügyi ellátások feltételeit, illetve a megváltozott munkaképességgel kapcsolatos egyéb tudnivalókat a *megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításairól* szóló 2011. évi CXCI. törvény írja elő, az eljárási szabályokat a 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet tartalmazza, a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról a 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendeletből lehet tájékozódni.

Jó tudni!

A rehabilitációs vagy rokkantsági ellátás mellett igényelhető egyidejűleg fogyatékosági támogatás is!

Fontos információ az is, hogy az ellátások folyósítása mellett lehet dolgozni. A 2021. január 1-jétől hatályba lépett jogszabályváltozás alapján nem befolyásolja többé az ellátásra való jogosultságot a keresetből származó jövedelem összege (azaz eltörlésre került a korábbi jövedelmi korlátozás). Sem az újonnan megállapított ellátások, sem a már korábban megállapított ellátások esetén nem kell erre figyelemmel lenni.

Kivételes rokkantsági ellátásra az a személy jogosult, akinek a biztosítási idő hiánya miatt nem állapítottak meg rokkantsági ellátást, azonban a megállapításhoz szükséges biztosítási idő felével rendelkezik, s emellett a komplex minősítés alapján C2, D vagy E minősítési kategóriába sorolható (tehát 50%, vagy az alatti az egészségi állapota), a nyugdíjkorhatár

betöltéséig több mint 5 éve van hátra, keresőtevékenységet nem folytat, és rendszeres pénzellátásban sem részesül.

Ezekon a feltételeken túl a hatóság méltányossági szempontokat is figyelembe vehet a jogosultság elbírálása során. Amennyiben megállapításra került a kivételes rokkantsági ellátás, ugyanazok a szabályok vonatkoznak az ellátásban részesülőre, mint a rokkantsági ellátás esetében.

Jó tudni!

A rehabilitációs hatóság döntése ellen (a komplex minősítést tartalmazó szakvélemény, vagy az ellátást megállapító határozat ellen) 2020. április 1-jétől fellebbezni nem lehet, mivel megszűnt a másodfokú eljárás.

A határozat ellen a közléstől számított 15 napon belül közigazgatási per indítható a területileg illetékes közigazgatási kollégiummal működő törvényszéknél.

FOGLALKOZÁSI REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÓK

A megváltozott munkaképességű személyek sikeres foglalkoztatásba vonásának egyik fontos eleme a foglalkozási rehabilitációs – korábbi néven munkaerőpiaci – szolgáltatások biztosítása számukra. Ezt a tevékenységet egyaránt végezheti az állami intézményrendszer, valamint a civil szektor különböző szereplői.

A szolgáltatások finanszírozása az elmúlt években uniós és hazai forrásokból volt biztosítva. Ezekre a forrásokra általánosan jellemző, hogy meghatározott időtartamra szólnak, a projekt illetve pályázati programok kiírása által keretbe foglaltak, ezért célhoz kötöttebb szolgáltatási lehetőségeket biztosítanak.

AZ ÁLLAMI INTÉZMÉNYRENDSZER SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGE

Az állami intézményrendszer nemcsak hatósági feladatokat lát el és komplex minősítést végez, hanem a sikeres foglalkozási rehabilitáció érdekében különböző szolgáltatásokat – pl. munkaközvetítés, képzésbe vonás – is biztosít.

Aki **rehabilitációs ellátásban** részesül (B1, C1 minősítés), annak jogszabály szerinti **kötelezettsége az együttműködés** a lakhelye szerint illetékes kormányhivatal járási hivatalának foglalkozási rehabilitációs ügyintézőjével, aki rehabilitációs tervet készít vele, mely tartalmazza a foglalkozási rehabilitáció irányát, a megcélozható munkaköröket, a rehabilitációs szükségleteket, szolgáltatásokat, a sikeres elhelyezés érdekét szolgáló intézkedéseket, vállalásokat, kötelezettségeket és az ütemezés állomásait.

Jó tudni!

Aki rokkantsági ellátást, kivételes rokkantsági ellátást kap, vagy ellátásra nem jogosult, de érvényes komplex minősítéssel rendelkezik (amely alapján megváltozott munkaképességű személynek számít) az is együttműködhet a rehabilitációs hatósággal: számára ez nem kötelező, ebben az esetben az együttműködést kérni kell (rehabilitációs szolgáltatást kérő ügyfélként kerül a nyilvántartási rendszerbe).

A foglalkozási rehabilitációs ügyintéző a rehabilitációs tervben azokat a szolgáltatásokat tünteti fel, amelyek a rehabilitáció irányaként megjelölt foglalkozás vagy munkakör betöltéséhez szükségesek. Ilyenek lehetnek:

- az egészségi állapotnak megfelelő munkaközvetítés (ez történhet akkreditált vagy nyílt munkaerőpiaci munkáltatóhoz)
- egyéb, az elhelyezkedést segítő foglalkozási rehabilitációs programba történő bevonás.

A fentiekben leírt, a rehabilitációs szakigazgatási szervek által nyújtott szolgáltatás mellett az állam uniós forrásból is biztosít keretet a hazai megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásba segítésének támogatására.

A '90-es évektől különböző uniós alapokból biztosított programok – HEFOP, TÁMOP és jelenleg EFOP keretből – jellemzően azokat a munkaadókat célozták meg, akik nyílt

munkaerőpiaci körülmények között vállalták a programba vont megváltozott munkaképességű álláskeresőket foglalkoztatását.

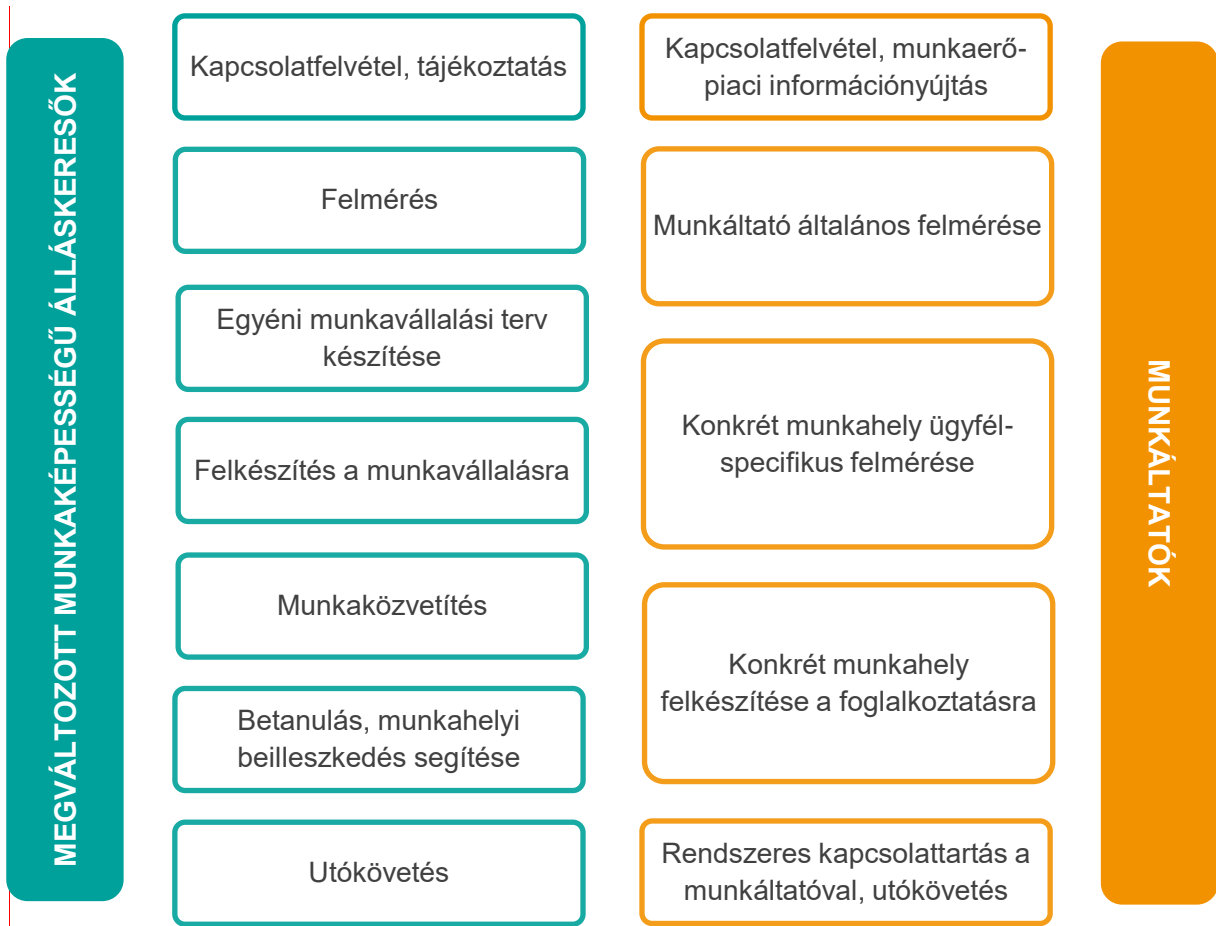
A programok keretében a munkaadók számára a foglalkoztatás támogatására bér- és járuléktámogatás, valamint a munkába járás támogatásának – utazási költségtérítés – igénybevétele volt biztosított. A bevont programrésztvevők számára képzési lehetőségeket ajánlottak költségtámogatással, valamint foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások igénybevitelét biztosítottak.

CIVIL SZERVEZETEK ÁLTAL NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Az állami rendszer mellett közel 30 éve kezdték meg tevékenységüket az első ún. alternatív munkaerőpiaci, mai néven foglalkozási rehabilitációs szolgáltatást nyújtó civil szervezetek hazánkban. Ezen szervezetek legfőbb célja, **hogy a megváltozott munkaképességű emberek nyílt munkaerőpiaci munkavállalásának és munkahelymegtartásának érdekében különböző, speciális, komplex megoldásokat kínáljanak**, személyre szabott, rugalmas szolgáltatások biztosításával. Ezek az értékek adják programjaik sikerességét és hatékonyságát. A szolgáltatásaik közös jellemzője, hogy a leendő munkáltatókat éppúgy ügyfelüknek tekintik, mint az elhelyezkedni vágyó megváltozott munkaképességű embereket.

Szolgáltatásaik között a munkaadók számára nyújtott szolgáltatások nemcsak érzékenyítő jellegűek. Céljuk az is, hogy felmérjék az adott munka elvégzéséhez szükséges szakmai kompetenciákat és tisztázzák a munkaköri elvárásokat, alapot nyújtva ez által a munkaköri profil kialakítására. Nagy hangsúlyt helyezve a közvetlen munkatársak és vezetőik felkészítésére, a munkahelyi beilleszkedés támogatására valamint a munkavállalók folyamatos nyomon követésére is.

A civil szervezetek által alkalmazott szolgáltatási elemek egymásra épülését mutatja be a következő ábra:

A foglalkozási rehabilitációs szolgáltatást biztosító civil szervezetek munkája alapvető lépéseiben nem különbözik egymástól, de az egyes szakaszok során alkalmazott módszerek és eszközök eltérőek lehetnek (pl.: a szolgáltatásba bevont célcsoportokhoz igazítottak).

Jó tudni!

2016 nyarától a foglalkozási rehabilitációval foglalkozó szervezetek munkáját akkreditáltatni lehet, mindezzel biztosítva a megváltozott munkaképességű embereknek nyújtott feltételek – megfelelő szakmai program, szolgáltatás, szakemberek, infrastruktúra stb. – meglétét. Minderről akkreditációs tanúsítvány kerül kiadásra.

A szolgáltatók akkreditálásának feladata Budapest Főváros Kormányhivatalához tartozik. A naprakész nyilvántartás, valamint tájékoztatók és más nyomtatványok a témához kapcsolódóan az alábbi elérhetőségen találhatóak: <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/hirek/rehabilitacios-szolgaltatast-vegzo-akkreditalt-szolgaltatok>

Az uniós források hozzáférhetővé válásával párhuzamosan hazánkban megszűnt a civil szervezetek foglalkozási rehabilitációs szolgáltatási tevékenységének rendszerszintű finanszírozása, helyette 2016-tól a megváltozott munkaképességű személyek munkaerőpiaci integrációját elősegítő programok támogatása pályázati úton indult el a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet elődszervezeteinek (Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért

Közhasznú Nonprofit Kft. (FSZK) és a Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. (NFSZK)) lebonyolításában.

Ez a pályázati lehetőség azóta minden évben nyitva áll a foglalkozási rehabilitáció szereplői előtt, ezzel támogatva – a megpályázható uniós források mellett hazai forrásból – fennmaradásukat, munkájukat. Az évenként meghirdetett pályázati programok a témához kapcsolódóan széleskörű tevékenységek támogatását teszik lehetővé. A klasszikus szolgáltatási tevékenységek mellett lehetőséget nyújtanak a pályázó szervezetek számára innovatív programok kipróbálására, termék- és marketingfejlesztésre is. A pályázatokról bővebben az szervezetünk honlapján lehet tájékozódni.

EGYÉB SZOLGÁLTATÓK

Az állami és civil szervezeteken kívül egyéb szolgáltatók is nyújtanak munkaerőpiaci információt egészségkárosodott és fogyatékos emberek számára. Számos – **munkaközvetítéssel, illetve munkaerő-kölcsönzéssel** foglalkozó – cég bővítette ki a közvetítési palettáját e célcsoporttal. Ezek a szervezetek naprakész információval szolgálnak mind az érintett álláskeresőknél, mind a munkáltatóknak állásokról, a kedvezmények, támogatások igénybevételeinek lehetőségeiről.

Állásokról, munkalehetőségekről, munkaerőpiaci aktualításokról lehet például információt szerezni többek mellett az alábbi honlapokon:

- www.rehabportal.hu
- www.rehabjob.hu
- www.allasportal.hu
- www.profession.hu
- www.jobline.hu
- www.careerjet.hu

MUNKAADÓK

A foglalkozási rehabilitáció intézményrendszerének kihagyhatatlan szereplői a foglalkoztatók. Közülük is a nyílt piaci munkáltatók valamint a védett – akkreditált vagy fejlesztő – foglalkoztatók játszanak fontos szerepet a rehabilitációs foglalkoztatásban. Mindkét csoport valamilyen mértékű és formájú támogatásban részesül/het a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása okán.

Ugyanakkor a közfoglalkoztatásba kapcsolódás és a szociális szövetkezeti formában történő foglalkoztatás is alternatívát jelenthet a célcsoportba tartozó személyek számára.

NYÍLT MUNKAERŐPIACI MUNKÁLTATÓK

A nyílt piaci munkavállalás a fogyatékos, illetve megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának legmagasabb szintje azáltal, hogy az integráció és a társadalmi befogadás itt valósul meg legteljesebben.

A nyílt piaci munkavállalás célja, hogy az egészségkárosodott és fogyatékos emberek végzettségüknek, képességeiknek, motivációiknak, személyes erősségeiknek, valamint egészségi állapotuknak megfelelő munkahelyet találjanak, és elfogadó környezetben egészséges embertársaik között dolgozhassanak.

Milyen típusú cégek tartoznak a nyílt piaci munkáltatók közé?

A nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás kapcsán sokan a multinacionális vállalatokra gondolnak, de ide tartoznak

- az önkormányzatok,
- az állami intézményrendszer, a háttérintézmények és állami tulajdonú társaságok – valamennyi ágazatra vonatkozóan,
- az egyházi fenntartású intézmények,
- a kis és/vagy középvállalkozások, valamint
- a pár főt foglalkoztató társas vállalkozások is.

Ezen túl egyéni vállalkozók is alkalmazhatnak egy vagy több fogyatékos, illetve egészségkárosodott személyt.

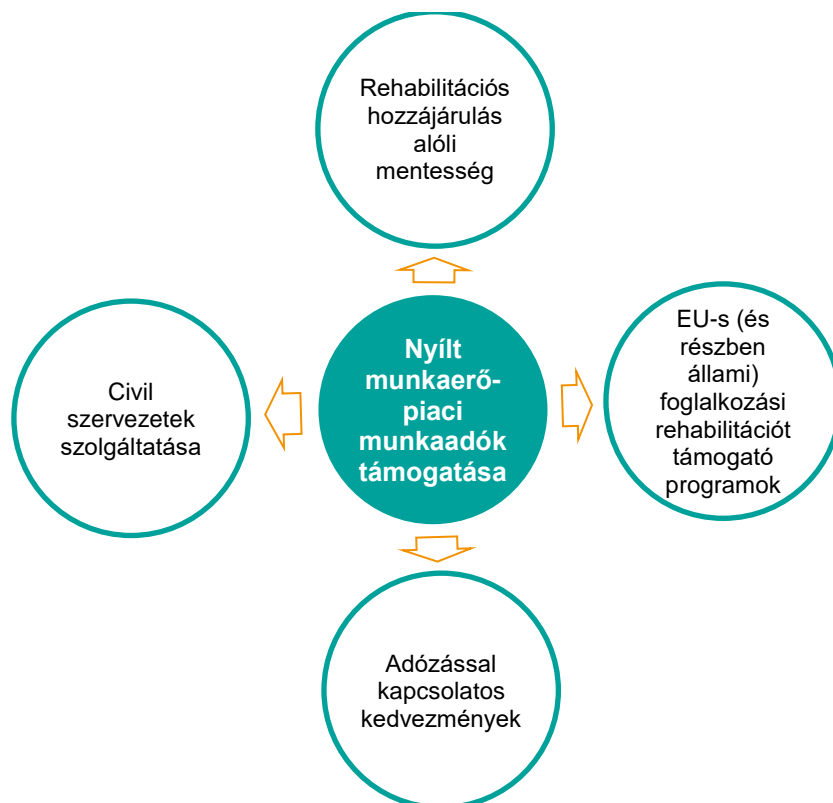
Nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatást ösztönző eszközök

A megváltozott munkaképességű emberek nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedése érdekében két lényeges terület támogatása szükséges:

- egyrészt mindent meg kell tenni a fogyatékos vagy egészségkárosodott ember munkavállalásra való felkészítéséért,
- másrészt támogatni kell a munkaadókat abban, hogy rendelkezzenek mindazokkal az információkkal és készségekkel, melyekkel felkészültté válnak a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásával kapcsolatos felelős döntés meghozatalára.

Amellett, hogy a különböző szolgáltatók – ismeretátadással, attitűdformálással vagy az előző részben említett szolgáltatások biztosításával – segítik ezeket a folyamatokat (a felkészült munkavállaló és a befogadó munkahely megteremtését), szükség van a munkáltatók érdekeltté tételére, anyagi terheik csökkentésére is.

Az állami rendszer több eszközzel próbálja ösztönözni a foglalkoztatást – ilyen eszközök például az adózással kapcsolatos kedvezmények, a rehabilitációs hozzájárulás alóli mentesség, de olyan EU-s támogatások is ide sorolhatók – amelyekről a korábbi fejezetben már írtunk –, amelyek a foglalkoztatás terheit bértámogatásokkal csökkenthetik.

Adókedvezmény

2019. január 1-jétől a rehabilitációs kártya intézménye megszűnt, helyette foglalkoztatást ösztönző új eszközként a megváltozott munkaképességű személyek után részkedvezményt lehet igénybe venni a szociális hozzájárulási adóból. Az adókedvezményt azon személyek után lehet érvényesíteni, akiknek a komplex minősítése alapján az egészségi állapota 60%-os vagy kisebb mértékű, vagy átfordult ellátásban részesülő személy (aki 2011. december 31-én – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény alapján megállapított – I., II. vagy III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult és az Mmtv. 32-33. §-a, 19. § (1a) bekezdése vagy 38/C. §-a alapján rokkantsági ellátásban vagy rehabilitációs ellátásban részesül).

A kedvezmény érvényesíthető a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak után, illetve ha egyéni vállalkozó a megváltozott munkaképességű személy, valamint abban az esetben is, ha valamely társaság tagja (közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, közös vállalat, egyesülés, európai gazdasági egyesülés, szabadalmi ügyvivői iroda, szabadalmi ügyvivői társaság, ügyvédi iroda, közjegyzői iroda, végrehajtói iroda, vagy egyéni cég tagja).

A kedvezmény egyenlő az adómegállapítási időszakra a kifizető által a foglalkoztatott után, az egyéni vállalkozó által saját maga után megállapított, a tag után a kifizető által megállapított adóalap, de legfeljebb a minimálbér kétszerese után 15,5%-os mértékkel megállapított összeggel.

A kedvezmény az egészségi állapotot igazoló komplex minősítéssel, vagy az azután folyósított ellátást megállapító határozattal érvényesíthető, és az arra jogosító egészségi állapot fennállásának megszűnését követő hónapig vehető igénybe.

Rehabilitációs hozzájárulás alóli kedvezmény

A rehabilitációs hozzájárulás célja a munkáltatók ösztönzése, hogy minél nagyobb számban foglalkoztassanak megváltozott munkaképességű munkavállalókat.

A munkaadók a megváltozott munkaképességű emberek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulást fizetnek, ha a dolgozóik átlagos statisztikai állományi létszáma a 25 főt meghaladja, és nem alkalmaznak legalább 5%-ban egészségkárosodott vagy fogyatékos dolgozót.

A rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összegének kilencszerese, amit a munkáltatónak a NAV felé kell befizetnie.

Ki számítható be az 5%-ba?

Ezt a kérdést a 2011. évi CXCI. tv (Mmtv.) 22.§-a szabályozza. Eszerint

- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60%-os vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40%-os egészségkárosodással rendelkezik (ÖEK) és a szakvéleménye érvényes,
- akinek a munkaképesség csökkenése (mkcs) 50-100%-os mértékű és szakvéleménye érvényes, valamint
- aki fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül.
- 2021. január 1-jétől azok a fiatalok is ebbe a körbe tartoznak, akik tanulmányaik idején szerzett szakvélemény alapján sajátos nevelési igényű, illetve fogyatékos személynek minősülnek, a 23. életévük betöltéséig,
- valamint azok a rehabilitációs mentorok, akik legalább napi 4 órában mentori tevékenységet látnak el, és személyes tanácsadással segítik a munkahelyi beilleszkedést, az egyén munkavégzését, a munkahely megőrzését.

A rehabilitációs hozzájárulás fizetése alól a munkáltató akkor mentesül, ha az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személy munkaszerződése szerinti napi munkaideje eléri a 4 órát.

Bér- és járuléktámogatás

A munkáltatók számára foglalkoztatást ösztönző lehetőségként szolgálhat a náluk munkába lépő megváltozott munkaképességű személyek bérének és/vagy járulékainak, valamint útiköltségeinek megtérítésére állami vagy uniós forrás igénybe vétele.

Civil szervezetek által nyújtott szolgáltatások

Az előző fejezetben szó esett arról, hogy a civil szolgáltatók munkája kapcsán a munkáltatók hosszú távú, folyamatos, egyénre szabott segítséget kaphatnak ahhoz, hogy a fogyatékos vagy egészségkárosodott munkavállalók elhelyezése cégüknél zökkenőmentesen történjen. Nemcsak a foglalkoztatáshoz, illetve a támogatások eléréséhez szükséges információkat kaphatják meg, hanem a szervezetek feltérképezik a munkahelyi környezetet, felkészítik a munkatársakat a befogadásra, segítik az illeszkedés folyamatát (munkáltatói–munkavállalói profil összerendezése), a legmegfelelőbb munkatárs kiválasztását. Emellett az alkalmazás során esetlegesen felmerülő problémák, konfliktusok kezelésében is megfelelő segítséget nyújtanak – egyszóval nem hagyják magára a munkáltatót.

CSR tevékenység

A Vállalati Társadalmi Felelősségvállalás (Corporate Social Responsibility, rövidítése: CSR), azt az elkötelezettséget jelenti, amelyet a vállalat a közösség jóllétének (well-being) érdekében önkéntesen folytat, és amit erőforrásával támogat. A cégek általában társadalmi és környezetvédelmi célkitűzéseket integrálnak üzleti tevékenységükbe, és ezen elvek mentén alakítják kapcsolataikat az érintettekkel. A társadalmi felelősségvállalás egyik fő terepe lehet a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása, a munkahelyteremtés vagy az esélyegyenlőség biztosítása.

Jó tudni!

Szemléletváltozást segítő program pl. a *Fogyatékos-barát Munkahely* elismerés, melynek célja, hogy segítse a fogyatékos emberek és a foglalkoztatásukra nyitott munkáltatók egymásra találását. Erről bővebb információ a <http://fbm.hu/> oldalon olvasható.

AKKREDITÁLT FOGLALKOZTATÓK

A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása védettebb körülmények között, ún. akkreditált foglalkoztatásban is megvalósulhat. Az akkreditáció célja annak tanúsítása, hogy a munkáltató rendelkezik azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek biztosítják a megváltozott munkaképességű dolgozók számára az egészségi állapotuknak megfelelő munkahelyi környezetet, valamint vállalják, hogy tevékenységükkel elősegítik a munkavállalók képességeivel elérhető legmagasabb szintű foglalkoztatás megvalósítását.

A munkáltató részére rehabilitációs akkreditációs tanúsítvány akkor adható, ha a megváltozott munkaképességű munkavállalók létszáma a 30 főt eléri, vagy aránya az összes munkavállalóhoz képest a 25%-ot meghaladja. Emellett a cégek rehabilitációs foglalkoztatás keretében biztosítják a munkavállalók foglalkoztatását és ezt a létesítő okiratukban rögzítik is.

Az akkreditált munkaadók rehabilitációs szakmai programmal rendelkeznek, vállalják, hogy megváltozott munkaképességű dolgozóikkal rehabilitációs tervet készítenek, biztosítják a munkahelyen a rehabilitációs szolgáltatások igénybevételét, valamint a munkavállalók segítésére rehabilitációs tanácsadót, illetve mentort foglalkoztatnak. Emellett munkaeszközeiket, berendezéseiket, technológiájukat, tárgyi környezetüket a megváltozott munkaképességű munkavállalók egészségi állapotának és fogyatékoságának megfelelő foglalkoztatásához alakítják.

Az akkreditált munkahelyek az egészségkárosodott, illetve fogyatékos munkavállalók foglalkoztatásához költségvetési támogatást kapnak az államtól, amelyre minden évben pályázniuk kell. Támogatás kizárólag a megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatásához és/vagy munkahely rehabilitációs célú átalakításához nyújtható.

A munkahelyek akkreditációját, az akkreditációs munkáltatók adatbázisának vezetését, valamint a foglalkoztatás támogatásához a pályázatok kezelését a Budapest Főváros Kormányhivatalának Rehabilitációs Főosztálya végzi.

FEJLESZTŐ FOGLALKOZTATÓK

A szociális foglalkoztatás rendszere 2017. április 1-jével átalakult. Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVI. törvény határozza meg azt, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény értelmében 2017. április 01-től fejlesztő foglalkoztatás valósul meg a szociális szolgáltatást nyújtó intézményekben.

A fejlesztő foglalkoztatás egy olyan új foglalkoztatási forma, mely magába foglalja a korábbi munka-rehabilitáció és fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében végzett tevékenységet.

A fejlesztő foglalkoztatásnak foglalkoztatási és fejlesztési elemei is vannak (pl. készségfejlesztés vagy kompetenciafejlesztés). Tartalma így többet jelent, mint a terápiás célú tevékenység, de az akkreditációs foglalkoztatás követelményeit, feladatát még nem éri el – hidat képez a szabadidős / fejlesztő célú tevékenység és a tényleges foglalkoztatás között, valamint továbblépést jelent a magasabb szintű foglalkoztatás felé.

Előnye, hogy a foglalkoztatás nem feltétlenül az intézményi jogviszonyt biztosító intézménynél történik, hanem más intézménynél vagy munkáltatónál is megvalósulhat.

A fejlesztő foglalkoztatásnak két szintjét különböztetjük meg:

- a **készségfejlesztés** célja – az önálló munkavégzés felé mutató – képességek, készségek fejlesztése, helyreállítása vagy megőrzése. Az ebben való részvétel **fejlesztési jogviszonynak** minősül. A munkaidő a heti 30 órát nem haladhatja meg, a napi időtartam pedig a 6 órát nem lépheti túl.
- a **munkavégzést** az Mt. szerinti **határozott idejű munkaviszonyban** munkaszerződés szabályozza. Ebben az elemben a hangsúly az új munkafolyamatok megismerésén, új szakma megtanulásán és a nyílt piaci munkavállalásra való kilépés előkészítésén van. A napi munkaidő a 8 órát nem haladhatja meg, a heti óraszám pedig a 40 órát.

A fejlesztő foglalkoztatás rugalmas keretet biztosít az egészségi állapothoz igazított foglalkoztatásra.

Fejlesztő foglalkoztatóvá válás nyilvántartási engedélyeztetési eljárás után jöhet létre. (Erről bővebb információ az EMMI által kiadott *Útmutató – fejlesztő foglalkoztatást biztosító szolgáltatók részére* kiadványban található, <https://szocialisportal.hu/a-fejleszto-foglalkoztatassal-kapcsolatos-hatalyos-dokumentacios-utmutatok/>.) A fejlesztő foglalkoztatás finanszírozása pályázati formában történik, a pályázatot az Emberi Erőforrások Minisztériuma írja ki 3 évre. A pályázó feladategységre pályázhat, vagyis az egy foglalkoztatott által ledolgozott egy munkaóra.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartása alatt lévő intézményekben zajló fejlesztő foglalkoztatás külön támogatási és finanszírozási rendszerben történik a főigazgatóság koordinálásában.

KÖZFoglalkoztatók

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy olyan speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen bekerüljön, illetve visszailleszkedjen az elsődleges munkaerő-piacra.

A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy lehetőséget biztosítsanak a halmozottan hátrányban lévők foglalkoztatására. Közfoglalkoztatásban vehetnek részt a rehabilitációs ellátásban részesülők, az ellátásban nem részesülő álláskereső, vagy a menekültként kérelmet benyújtók.

A közfoglalkoztatás alapvetően állami és önkormányzati feladatok ellátására irányul, a végzett tevékenység nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált.

A közfoglalkoztatásba való közvetítéssel kapcsolatos feladatokat az álláskereső lakóhelye szerint illetékes járási kormányhivatal foglalkoztatási osztálya végzi.

További információ található a <http://kozfoglalkoztatatas.kormany.hu/> honlapon.

Szociális Szövetkezetek

Ennek a szervezeti formának az a célja, hogy olyan önfenntartó szervezet jöjjön létre, amely hátrányos helyzetű térségekben, hátrányos helyzetű álláskereső és inaktív emberek munkahelyteremtését, foglalkoztatását, vagy képzését és oktatását szolgálja. Tevékenységében meghatározó, hogy javítja a társadalom leszakadó rétegeinek helyzetét.

Magyarországon szociális szövetkezeti forma létrehozására 2006. július 1-jétől van lehetőség. A megváltozott munkaképességű emberek számára a szociális szövetkezeti formában történő munkavégzés egy alternatív lehetőség lehet.

További információ a www.szoszov.hu oldalon a Szociális Szervezetek Országos Szövetségének honlapján olvasható.

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK AZ INTÉZMÉNYI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Miért lehet fontos a kiváltásban részt vevő intézmények számára az intézményrendszer, a foglalkoztatás szereplőinek ismerete?

A TL szolgáltatás sikerességének egyik kulcseleme a foglalkoztatás megerősítése. A lakóknak hosszú távon az az érdekük, hogy számukra megfelelő munkahelyen és munkakörben dolgozzanak, de az intézménynek is érdekében áll a lehető legtöbb lakó foglalkoztatását megoldani. Ehhez azonban a foglalkoztathatóság felmérésén, a munkavállaláshoz szükséges dokumentumok, igazolások átnézésén, beszerzésén és a fogyatékos munkavállalók felkészítésén túl az is szükséges, hogy az intézmény új foglalkoztatási formákban, munkakörökben gondolkozzon, és minél több lépést végiggondoljon a paletta kiszélesítéséért.

Miért fontos a komplex minősítés ismerete?

A komplex minősítés egyrészt feltétele az akkreditált foglalkoztatásnak, másrészt számos támogatás, szolgáltatás és munkáltatói kedvezmény kapcsolódik hozzá.

Az intézményekben élő lakók közül sokan rendelkeznek „leszázalékolási” határozattal és valamilyen típusú ellátást is kapnak. A szakvéleményük általában határozott időre szól, így valószínű, hogy komplex vizsgálaton már részt vettek vagy előbb-utóbb behívják őket. Az új minősítési rendszerrel leírtak alapján történik a vizsgálat, ezt a lakó- vagy tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatal végzi. Az egészségi állapot százaléka, a minősítési kategória és a pénzbeli ellátás megállapítása is ugyanitt zajlik a jelenlegi jogszabályoknak megfelelően.

A legtöbb kérdés, félreértés abból adódik, hogy sokan nem ismerik az új rendszert és a százalékokat – pl. ha valaki eddig 67% MKCS-t kapott, az az új rendszerben 50% EÁ. Ez tehát nem jelent visszaminősítést, hanem csak azt, hogy új rendszer szerint számolták át ugyanazt az egészségkárosodási értéket.

Milyen előnyökkel járhat a civil szervezetekkel történő együttműködés?

A munkaerőpiacra való felkészítés és az elhelyezés külön szakterület, mely speciális ismereteket, szaktudást igényel. Az akkreditált civil szolgáltatók speciális programokkal, több éves szolgáltatási tapasztalataikra építve egyénre szabott támogatással segítik az elhelyezkedést. Széleskörű munkáltatói kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, számukra is nyújtanak szolgáltatást, amely a befogadást, bennmaradást és a szemléletformálást segíti elő.

A civil szolgáltatók tudása és tapasztalata hatékonyan támogathatja az intézmények foglalkoztatási területen tervezett munkáját. Ezért praktikus, ha felveszik a kapcsolatot a környékükön dolgozó szolgáltatókkal, mivel az intézményekben dolgozó munkatársak nem biztos, hogy rendelkeznek a szükséges szaktudással.

Hogyan segíthetik a különböző szolgáltató szervezetek az intézményekben élő személyek akkreditált, illetve nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedését?

Bár az állami és civil szolgáltatók munkájának célja azonos, más eszközökkel és támogatásokkal érik el mindezt.

Az akkreditált szolgáltatók az egyén megismerésén, felmérésén, egyénre szabott felkészítésén keresztül találják meg a megváltozott munkaképességű ember számára az ideális foglalkoztatási formát, munkakört, illetve segítik nemcsak a beilleszkedést, hanem utókövetéssel a tartós foglalkoztatás elérését is.

Az állami szolgáltatók a munkaadóknak biztosított ösztönzők (pénzbeli támogatások) segítségével járulhatnak hozzá a fogyatékos, illetve egészségkárosodott emberek elhelyezéséhez.

Miért lehet fontos a nyitás a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás felé?

Ebben a kiadványban tudatosan törekedtünk a nyílt munkaerőpiaci szereplők, illetve az őket érintő eszközök részletesebb bemutatására, mivel ez a foglalkoztatási forma nyit leginkább lehetőséget a fogyatékos emberek integrált elhelyezésére, ez képes biztosítani a képességeknek megfelelő munkát, és ez kínálja a legszínesebb munkafeladatokat.

Milyen feladatok várnak azokra az intézményekre, akik vállalják a változást?

Az intézményeknek tovább kell gondolniuk a foglalkoztatási spektrum kibővítését, hogy ne csak a fejlesztő foglalkoztatás legyen az egyetlen megoldás a munkavállalásra. Ehhez ki kell építeni azt a munkáltatói kapcsolatrendszert – akkreditált vagy nyílt munkaerőpiaci partnerekkel –, melynek tagjai nyitottak a fogyatékos emberek alkalmazására.

Időt és energiát kell fektetni kapcsolati hálójuk kiszélesítésére, a munkaerőpiaci szereplőkkel való együttműködések kialakítására, a jó gyakorlatok megismerésére és elsajátítására a személyre szabott, egyedi megoldások megvalósítása érdekében.

Mely – a TÁRS projekt által készített – kiadványokban található az intézményi szakemberek több információt a foglalkoztatással és foglalkozási rehabilitációval kapcsolatban?

A TÁRS projekt Foglalkoztatási munkacsoportja számos kiadványt készített az elmúlt években a foglalkoztatás fejlesztésének támogatására. Az alábbi kiadványokat (melyek – egyéb kiadványainkkal együtt – megtalálhatók szervezetünk honlapján) különösen javasoljuk a szakemberek számára foglalkoztatással és foglalkozási rehabilitációval kapcsolatos tudásuk bővítéséhez.

- Akkreditált foglalkoztatás
- Fejlesztő foglalkoztatás
- Közfoglalkoztatás
- Foglalkoztatásra történő felkészítés, fejlesztés
- Foglalkozási rehabilitációs információk I. – Ellátások, kedvezmények
- Az intézményi férőhely kiváltás foglalkoztatási komponensének általános folyamata

- Segédlet az intézményi férőhely kiváltási program foglalkoztatási komponensének költségvetés-tervezéséhez
- Foglalkoztatás-fejlesztés partnerségeken keresztül
- Szakmai ajánlás az Intézményi Foglalkoztatási Munkacsoportok felállításához
- Foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások